

**Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Kalendarium 1477-1552**

**Pflaum, Jakob**

**[Ulm], 1478**

[Text, handschriftlich]

[urn:nbn:de:bsz:31-300947](#)

Fissa p; q; & doctua s; & h; r; ad la; s; m; g; Dali; ne solis et stellarum  
Q; m; dho; die; Q; m; dpm; vmbra recte ut v; de re; in p; m; vmbra vnbre  
v; e; & ego & Dali; ne re; elevata cutespi; h; p; vmbra l; m; de  
alti; ne v; u; s; sine vmbra o; Dali; ne re; fatusp; t; X; m; vmbra  
planis & diffundit p; u; e;

I; v; s; alti; n; solis t; d; a; g; stelle q; t; p; e; ad m; v; e; t; e; l; e; n; t; e; t;  
ad solem & leuam & ad solem & de p; m; d; o; m; e; r; a; d; i; g; p; l; u; s; t; i; p; t;  
p; a; m; b; o; s; o; r; a; m; i; a; p; i; n; u; l; a; r; s; s; l; u; p; d; e; c; t; a; d; l; a; t; u; s; e; t; p; o; u; t; u; e; s; t; & p;  
f; i; n; i; t; e; p; e; n; d; u; l; u; s; l; u; b; e; p; e; n; d; e; & t; u; t; t; o; p; o; d; o; g; d; i; n; i; l; i; n; e; c; a; b;  
et p; e; n; d; u; l; u; s; q; r; i; l; l; u; d; i; n; d; u; t; alti; n; solis et hora t; e; v; e; d; m; o;  
t; e; n; p; e; alti; n; stellarum dno; id p; r; e; c; i; p; o; n; d; o; alti; n; stellarum p; i; n;  
n; o; d; e; e; a; r; d; v; s; t; e; l; e; u; a; e; & t; u; v; l; e; a; r; d; e; t; e; s; p; o; i; s; t; e; l; e; l; u; s; p; r; o; f; o; r; a; m; i; a;  
m; i; n; o; r; a; t; u; b; u; l; a; r; s; e; t; t; a; t; q; p; e; n; d; u; l; u; s; d; o; t; e; alti; n; stellarum. Q; d; i; n;  
s; a; f; o; r; d; p; o; l; e; q; d; i; g; t; e; t; u; t; u; s; m; u; l; e; s; a; p; q; r; e; c; i; g; i; p; i; g; v; i; d; e; z; t; u; h; p; r; o; d; i; o; s; e;  
v; i; l; e; s; & p; o; p; o; m; d; i; o; s; o; r; a; m; i; a; s; z; c; m; a; g; w; stellarum s; radios s; t; e; t; e; s;  
n; o; n; h; u; t; & q; d; i; n; m; i; n; w; stellarum.

in; Jutubut

um aut; sic v; u; e; i; s; horas die; e; q; l; e; s; O; r; a; c; s; s; i; n; g; s; l; i; g; o; e; q; u; t; o;  
q; d; u; e; q; d; i; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;

I; v; s; st; e; p; i; d; a; v; m; b; r; e; recte ut v; e; t; e; l; e; n; t; e; t; e; p; o; l; e;  
et p; o; l; e; & t; e; r; a; d; i; o; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;  
s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g; s; i; n; g;

st; a; u; d; r; p; v; m; b; r; e; q; r; e; t; a; d; a; r; d; a; v; m; b; r; e; q; r; e; t; a; d; a; r; d; a; v; m; b; r; e;  
d; i; n; u; l; a; c; i; t; e; c; e; c; t; e; s; i; p; s; u; p; f; i; c; t; e; u; t; t; e; l; e; n; t; e; t; e; p; o; l; e;  
v; d; v; e; s; t; e; v; m; b; r; e; a; b; a; h; e; o; c; o; e; q; d; i; s; t; a; t; q; i; s; t; a; t; q; i; s; t; a; t;  
t; e; d; i; g; s; i; n; g;

fus; t; e; n; g; e; p; u; l; y;  
t; h; a; u; t; y; a; d; l; e; a; d; t;  
d; i; n; d; p; u; l; y; f; u; l; y; t; p; u; l;  
f; u; l; y; t; p; u; l; y; q; f; u; l;  
d; i; n; d; p; u; l; y; p; u; l;  
f; u; l; y; t; p; u; l;

inno et pomeridie sit ad eam. Si umbra eius ex amheridie fessit et per  
meridiem decedit et propter gradus umbrae sic stola altimetra est et lata  
est umbra recta. Unde latitudo umbrae recte est quod est pars de gradus gradus latitudo  
umbrae recte quod est pars sinistram quod in dyametro est et percutit. Quod autem  
habueris puncta umbrae recte et colunam ea ducit ad puncta umbrae recte.  
tunc sex diuide per unum punctum umbrae recte et in quoque gradus punctum  
umbrae recte. Tunc si hinc punctum umbrae recte et roris ea gradus impudicata  
umbrae recte tunc diuide sex puncta umbrae recte et in quoque gradus  
punctum umbrae recte. Ita ut opus si forent umbrae recte pars aliquip  
diculum credidit impudicatum ab initio in puncto ducatur ptem et vide  
gradus quod pertinet impudicatum in linea qd cuius gradus. Deinde prope  
impudicatum ab initio istius puncti inservit et vide hinc ppter gradus  
in linea impudicatum et illi ut gradus locis impudicatum est ipso et hinc  
gradus est et gradus dyametrum intanta est gradus puncti additum punctum.  
**Q**uoniam colunam mensuram altitudinem res factam perpendiculum dicitur. Per  
mensuram ipsam tunc tene et tenet roris solen quod lucet et tam diu levat et per  
latum et hinc ista tabula roribus quod roris radix solaria transiret perimbo  
ramina et quodammodo videtur perpendiculum. Opus si gradus super dyametrum  
est et scalae probat super dyametrum et hinc gradus est et inde ducatur latitudo  
tunc altius solis est gradus est. Tunc et hinc rei et umbrae recte quod  
reis est et sex punctus regis altitudine rei mensura et umbra rei et  
helicis altius ipsorum. Si vero perpendiculum credidit super puncta umbrae  
recte tunc altius solis est duxit ei gradus est altius rei est duxit sive umbra  
et hinc se altius adsumit umbra. Necad proponit hinc se gradus est et  
ista puncta quod abscondit perpendiculum et tunc mensura umbrae recte quia  
integrita perpendiculum est et productus diuide per puncta umbrae recte quod abscondit  
perpendiculum et tunc gradus est altius in rei. Si autem credidit per  
pendiculum super puncta umbrae recte. Tunc altius solis est et minus est ei  
gradus est altius rei et minus est sive umbra et tunc se adsumit  
mensura proponit hinc per puncta umbrae recte absissa non perpendiculum ad ipsam  
est et mensura umbrae rei et integra perpendiculum et puncta umbrae recte. Quia  
quod tunc gradus perpendiculum est et productus diuide per puncta umbrae recte. Et tunc quis est altius  
rei. Vel si platus credidit puncta umbrae recte et puncta umbrae recte  
et integrum perpendiculum et puncta umbrae recte perpendiculum et productus diuide per puncta umbrae  
recte est quod perpendiculum et productus sunt puncta umbrae recte. Et tunc quod puncta  
sunt etiam sive sicut semper sunt et puncta umbrae recte perpendiculum et productus latitudinem omni-  
bus roribus adsumit perpendiculum. Tunc hinc gradus est. Si tunc mensura altius  
rei perpendiculum quod tunc latitudinem tunc et roris elevat et tunc sive latitudinem  
vide perimbo sciamus et gradus et gradus perpendiculum et tunc sive gradus  
se duxit est. Et proposito vide perpendiculum et puncta umbrae recte sequitur.



quis quidam alius uis dixit ei aduersit tuus est pnc vmbra Achipe et ipso  
 nec tam ipius sed filius eius alii in se et aliud tam idem eum, et pando  
 formam pugni tabulari. Unde scilicet ei et ipsa pugna loco et iisdem  
 pendulum. Si igitur pendulum hoc sit secundum quod dicitur. Tunc alio  
 rei et equalis longitudo in se pugno non potest tuus et basim rei addita  
 statuta tua sed et ab aucto usque ad alium Achipe et alterius ad distanciam  
 aucti tui aucti et duplia recta te dicitur tamquam punctus talis alterius.  
 aucti tui alterius et puncta loci. Deinde mensura pugni inserviet nomen  
 et fundamendis rei mensurando et habebis alterius longitudo. Si autem pendi-  
 culum tendit super longitudo umbra recte et tunc deinceps auctio rei mensurando  
 per speciem inserviet rem mensurando. Inquit pro ratione habet se  
 id est puncta et absunt pendulum. Itanta habet et auctio rei ad  
 pugnam deinceps et pugnam. Addita illi pugno statuta tuta ut postea sume  
 pernum punctarum umbra recte respondere sibi. Punctum cadit per  
 ductum. Et num pugnatur sicut deinde mensuratio pugni et cum  
 mensurando auctio ordinaria dicitur et quod punctum ductus distanciam pugna  
 pugna et pugnatur duodecim pugnatos umbra iam fuitate et si  
 id quod dicitur additur auctio alterius in tunc quod pugnat et tunc illud  
 et resultat et auctio rei mensurando. Si vero pendulum tendit  
 super longitudo umbra recte. Tunc hinc et auctio eleventur. In pugnando  
 hinc te et basim ipsius et in pugnando se et pugnando absque tunc pen-  
 dulum adiungatur deinde et cetera auctio rei mensurando ad pugnandum et  
 ipsam. Addita hinc pugna tuta. Vide et pugna umbra recte et tunc  
 factum hinc et pugnandum. Quod si placet hinc punctum umbra de  
 servia ea deinde mensuratio distata, quod te et rem mensurando. In pugnando  
 pugnatos umbra recte. Iam fuitate et id quod pugnat. Duode-  
 cim et pugnatos et pugnatur additur tunc auctio alterius in tunc pugnando et  
 illud quod resultat et auctio rei mensurando. pugnando et auctio alterius sufficit.

